

קול קורא להגשת הצעות למחקרים יישומיים ולסקרים אפידמיולוגיים בישראל

1. כללי

המוסד לביטוח לאומי, באמצעות קרן מנוף למניעת תאונות בעבודה והלשכה הרפואית במוסד, פונה לגופי מחקר אקדמיים להגיש בקשות לתמיכה במחקרים יישומיים ובסקרים לאיתור גורמי סיכון בריאותיים לתחלואה בעבודה, באמצעות ביצוע מחקרים וסקרים רפואיים אפידמיולוגיים, במטרה לזהות גורמי סיכון חדשים או גורמי סיכון שעד כה לא נחקרו דיים בישראל, באוכלוסיות עובדים פרטניות ובתנאים האופייניים לישראל.

2. רקע כללי:

- א. גורמי סיכון בריאותיים במקום העבודה גורמים לתחלואה הפוגעת בבריאות העובדים אך גם במעסיקים ובמשק הלאומי.
- ב. הנתונים הבריאותיים שבידינו הם חלקיים בלבד, אולם על פיהם בשנת 2015 אושרו כ- 77,000 תביעות בגין פגיעה בעבודה לביטוח הלאומי. מתוך התביעות הללו הוגדרו 1.5% כ"מחלת מקצוע", 0.05% כ"מחלות ממאירות" ו- 0.07% כ"הרעלות ואחרים".
- ג. אולם, ניתן להעריך שהנתונים שבידנו מבטאים "תת דיווח" בנושא פגיעות בעבודה בשל גורמי סיכון פיזיקליים וכימיים, הנגרמות בישראל.

3. היקף הפגיעה:

- א. תחלואה בעבודה פוגעת בראש ובראשונה בעובדים וגורמת להם לפגיעות בריאותיות (גופניות ונפשיות), אולם התחלואה גורמת גם להגדלת סך הוצאה הלאומית לבריאות.
- ב. ניתן להעריך שגורמי סיכון פיזיקליים וכימיים אחראים כיום לנזק בריאותי ישיר ליותר מ- 1,200 עובדים בשנה ולנזק כלכלי, בהיקף משוער של מאות מיליוני שקלים לשנה.
- ג. בשנת 2016 צפויה סך העלות מפגיעות בעבודה לביטוח הלאומי בלבד להיות כ- 5 מיליארד שקלים. אולם, תחשיב עלות זה אינו מביא בחשבון את הוצאות הריפוי, הפגיעה במעסיקים, יציאת הנפגעים ממעגל העבודה, צורך בהכשרת כוח אדם חדש ועוד. על כן ברור שהפגיעה המשק גדולה בהרבה.

4. הצורך במחקר הנושא בישראל:

- א. מחקר אפידמיולוגי רפואי וסביבתי בישראל לאיתור מוקדם של גורמי סיכון כימיים ופיסיקליים ולאפיון קבוצות עובדים המצויות בסיכון יאפשר ביצוע פעילות מונעת סביבתית ובריאותית והפחתת התחלואה ופגיעתה בעובדים, במעסיקים ובמשק. כמו כן, צפויה פעולה זו להפחית את הנטל בגין פגיעות העבודה הללו על הביטוח הלאומי.
- ב. קיים מידע רב בספרות העולמית לגבי גורמי סיכון כימיים ופיסיקליים שונים, אולם קיים פער בתיקוף מידע זה לתנאים של מדינת ישראל ובעיקר חסר מידע לגבי משמעותם של גורמי סיכון חדשים על אוכלוסיות עובדים במאפייני תעסוקה ישראלים. על כן, נדרש מחקר יישומי ורלוונטי לעובדים בישראל.

5. הגופים הרשאים להגיש בקשות:

- א. הקול הקורא מופנה לגופי מחקר אקדמיים.
- ב. לעניין קול קורא זה: "מכון מחקר" משמעו - גוף אשר מרכיב מרכזי פעילותו קשורה בקידום המחקר בחזית הידע העולמי וברשותו תשתית ציוד לביצוע מחקרים, והחוקרים אשר מועסקים במסגרתו עוסקים בין היתר במחקר ובפרסום מאמרים בעיתונות מדעית בינלאומית ובהצגת עבודות בכנסים מדעיים בינלאומיים.
- ג. כל המוסדות השותפים למוסד המגיש הצעות מחקר, ככל שיהיו שותפים, יהיו מוסדות מוכרים להשכלה גבוהה או מכוני מחקר ציבוריים בישראל.
- ד. רשאים להגיש בקשות:
  - מוסדות מוכרים להשכלה גבוהה בישראל, כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958.
  - מכוני מחקר בישראל, לרבות מכוני מחקר הפועלים במסגרת מוסדות רפואיים.
  - מכוני מחקר בישראל שהינם חברה ממשלתית או יחידה ממשלתית (משרד ממשלתי או יחידת סמך).

6. סוגי ההצעות למחקר:

- א. במסגרת פניה זו ניתן להגיש הצעות למחקרים ולסקרים אפידמיולוגיים.
- א. מחקר - עבודה שמטרתה איסוף נתונים חדשים, בחינה של השערת מחקר (היפותזה מדעית), דיון בתוצאות המתקבלות מהמחקר.
- ב. סקר - עבודה שמטרתה איסוף נתונים קיימים או חדשים וניתוחם.

7. גובה הסיוע וכללי התמיכה:

- א. היקף התמיכה לכל מחקר לא יעלה על 250,000 ₪.
- ב. לא ישולם שכר לעובדי תקן (חוקרים המקבלים שכר מרשות המחקר).
- ג. לא ימומנו נסיעות לחו"ל, מחו"ל ובחו"ל.
- ד. התשלום לחוקרים, לטכנאים ולעוזרי מחקר לא יעלו על התעריפים המפורטים [בטופס הגשת הצעת המחקר](#), להלן.
- ה. ה"תקורה" לא תעלה על 10% ותכלול הוצאות משרדיות כגון הדפסות, חומרי משרד מתכלים, כוח אדם מנהלי וכדומה. לא יאושר תקציב בגין הוצאות אלה בנוסף לתקורה.
- ו. מקורות מימון נוספים:
  - יש לפרט את כל מקורות מימון מאת גורמים נוספים לאותו מחקר/סקר, את היקפם ולצרף לבקשה פירוט הצעות שאושרו
  - השתתפות המוסד לביטוח לאומי תותאם על פי עלות המחקר בפועל וסך מקורות מימון למחקר
  - במידה ולאחר הגשת ההצעה למוסד לביטוח לאומי יתקבל אישור למימון המחקר גם מגורם אחר, יש להודיע על כך בכתב לביטוח הלאומי

8. תקופת המחקר / הסקר :

התקופה המחקר לא תעלה על שנתיים

9. דוגמאות (בלבד) לנושאים למחקר :

הרשימה מהווה הצעה בלבד

- א. פגיעות שריר-שלד ופגיעות עקב חשיפה לסיליקה בעובדי בנייה.
  - ב. פגיעות קרינה בעובדי בריאות.
  - ג. פגיעות בעובדים עקב חשיפה לקרינת שמש (לדוגמה : עובדי בניין ועובדי חקלאות).
  - ד. פגיעות עקב ויברציות בעבודה.
  - ה. חשיפת לגורמים ביולוגיים מזיקים, בתעשייה ובחקלאות.
  - ו. שמירת הערנות של נהגי משא כבד.
  - ז. נזקי חסך שינה בעובדי משמרות.
- אפשר שההצעות תעסוקנה בגורמים או בתהליכים להם השלכות על בריאות העובד.
ניתן לבחון שימושים ב-Big data לצורך איתור מחלות תעסוקתיות ומקצועות בסיכון להתפתחות מחלות אילו.

10. אישור אתי ("ועדת הלסינקי") :

- א. מחקרים הדורשים אישור מאת "ועדת הלסינקי" (כולל במסלול "פטור") יוגשו לאישור, על פי נהלי הגוף המחקר האקדמי, מגיש ההצעה.
- ב. ההגשה, רישום המחקר ועמידה בתנאים האתיים תהה באחריות החוקר הראשי.
- ג. אישור ועדת הלסינקי, ככול שיידרש, יהווה תנאי מקדים הכרחי לאישור תקצוב המחקר על ידי הביטוח הלאומי.

11. סיכום המחקר ומדיניות הפרסום :

- א. המחקרים יסוכמו בדו"ח מדעי מודפס שיוגש למוסד לביטוח לאומי. הדו"ח יפרט את הממצאים, אופן ניתוחם, תוצאות המחקר וכן דיון והמלצות.
- ב. כל מחקר יסוכם גם במתכונת של מאמר מדעי, על פי הכללים המדעיים המקובלים ויוגש לפרסום בעיתונות מדעית. יתכן שההגשה לפרסום תהווה "אבן דרך" להשלמת העבודה ולסיום התקצוב. במאמר תצוין תרומת הביטוח הלאומי למחקר.
- ג. בנוסף יוגש דו"ח כספי המפרט את ההוצאות השונות. חשוב לציין שסכומי כסף שלא ינוצלו על פי המסגרת המאושרת יוחזרו בסיום המחקר לביטוח הלאומי.

12. תנאי סף להגשה :

- א. תנאים מקצועיים
  - מגיש ההצעה עומד בתנאים של גופים הרשאים להגיש בקשות
  - ההצעה עומדת בנושא, תקופת המחקר והתקציב המפורט לעיל

- המחקר/הסקר יבוצע באמצעות חוקר או איש סגל אחד לפחות המועסק באופן קבוע או הנמצא במסלול לקביעות במוסד המציע, לרבות פרופסור אמריטוס (להלן - החוקר הראשי)
  - החוקר הראשי יהיה רופא או בעל תואר שלישי בתחום מדעי הטבע/רפואה/אפידמיולוגיה/בריאות הציבור, בניסיון מחקרי מוכח בתחום וותק של לפחות 5 שנים (הכולל לפחות 3 פרסומים של מחקרים מדעיים בכתבי עת מובילים)
  - המחקר נשוא ההצעה לא נעשה בעבר
  - התקבל אישור "הלסינקי" למחקר, במידת הצורך
  - החוקרים השונים יצהירו על העדר "ניגוד עניינים", ככול שהדבר נוגע למחקר האמור
- ב. תנאים מנהליים
- ההצעות יוגשו על גבי [טופס הגשת הצעת המחקר](#) בפורמט וורד מודפס בתוספת [טופס תקציב](#) בפורמט אקסל, להלן.
  - [ההצעות תוגשנה באמצעות דוא"ל](#), לא יאוחר מתאריך ה- **29/9/2016** בשעה 00:24, לכתובת: kolkore-km@nioi.gov.il

13. אופן שיפוט הצעות המחקר וקריטריונים לבחירה

בחירת ההצעות תיעשה באופן הבא:

- א. השלב הראשון - בדיקת עמידת ההצעות בתנאי סף מנהליים ומקצועיים. הצעה שלא תעמוד בכלל התנאים לא תעבור לשלב הבא.
- ב. שלב שני- ההצעות שעמדו בתנאי הסף בשלב הראשון יבחנו על ידי סוקרים מהלשכה הרפואית וידורגו על פי הקריטריונים הבאים:

האיכות מדעית של הצעת המחקר	
א. סקר ספרות	(עד 10 נקודות)
ב. מתודולוגיית המחקר	(עד 15 נקודות)
התאמה לעקרונות המפורטים בקול הקורא	(עד 20 נקודות)
תרומת המחקר להרחבת הידע בתחום	(עד 10 נקודות)
הישגי החוקרים, ידע וניסיון רלוונטיים לביצוע המחקר	(עד 10 נקודות)
התאמת תוכנית העבודה וקיום "אבני דרך" הולמים	(עד 10 נקודות)
סבירות התקציב המבוקש	(עד 10 נקודות)
מקוריות וחדשנות	(עד 15 נקודות)

14. מידע נוסף על תהליך אישור הבקשות:

- א. המוסד לביטוח לאומי אינו מתחייב לקבל הצעה כלשהי.
- ב. המוסד לביטוח לאומי שומר לעצמו את הזכות לבקש הבהרות ממגישי הצעות המחקר בנוגע להצעות שהגישו. פניות לחוקרים ותשובותיהם יתועדו בכתב.

- ג. המוסד יבדוק את העלויות שנרשמו במסגרת ההצעה ואת משך תקופת המחקר/הסקר ואם מצא כי העלויות למיניהם המפורטות בהצעה או משך הביצוע אינם סבירים, הוא רשאי, לפי שיקול דעתה הבלעדי, לאשר מימון נמוך יותר למחקר ו/או לקצר את תקופת הביצוע כתנאי לאישורה. החלטות בעניין זה יהיו מנומקות ובכתב.
- ד. יתכן שתקצוב המחקר יותנה בעמידה ב"אבני דרך" שיקבעו למחקר.
- ה. החוקרים יוכלו לבקש מידע ממאגר הנתונים של הביטוח הלאומי או ממאגרי מידע של גופים אחרים (למשל, הבדיקות הסביבתיות של מנהל הבטיחות והבריאות במשרד הכלכלה). בקשות לקבלת מידע מהביטוח הלאומי תוגשנה בהתאם לכללי מסירת מידע לחוקרים והמוסד לביטוח לאומי אינו מתחייב שכל הבקשות לקבלת מידע ייענו. קבלת מידע מגופים אחרים יהיה באחריות החוקר הראשי.

15. אופן הגשת הצעות המחקר:

- א. יש להגיש הצעות מחקר רק באמצעות [טופס הגשת הצעת מחקר](#).
- ב. בנוסף לטופס המלא, יש לצרף להצעה: את כל [המסמכים הדרושים](#), את [טופס תקציב](#) ו"[הצהרה על העדר ניגוד עניינים](#)".
- ג. את ההצעות יש לשלוח לכתובת דוא"ל: kolkore-km@nioi.gov.il

16. טבלת ריכוז מועדים רלוונטיים:

נושא	תאריך	שעה	הערות
מועד פרסום קול קורא	26/6/2016		פרסום באתר הביטוח הלאומי, עיתון בשפה העברית ובעיתון בשפה הערבית
מועד אחרון להגשת הצעות	29/9/2016	24.00	הצעה אשר לא תגיע עד מועד זה לא תובא לדיון גם אם נשלחה ולא הגיעה ליעדה עד המועד האמור.
מועד אחרון לשאלות / לבקשת הבהרות	10/8/2016	24.00	חוקרים יוכלו לפנות בדוא"ל לכתובת: kolkore-km@nioi.gov.il
מועד פרסום תשובות / הבהרות	17/8/2016	18.00	התשובות או ההבהרות שיינתנו לשאלות יפורסמו באתר האינטרנט של המוסד לביטוח לאומי/קרן מנוף בהתאם לתאריך הנקוב. באחריות המציעים לעקוב אחר התשובות באתר האינטרנט תחת הנושא קרנות/קרן מנוף/ קול קורא להגשת הצעות מחקרים יישומים וסקרים אפידמיולוגיים.